

KOULUTERVEYDENHOITAJIEN DIGIOSAAMINEN JA ODOTUKSET DIGITAALISTEN PALVELUIDEN HYÖDYNTÄMISESTÄ HYVINVOINTIALUEELLA

Tämä artikkeli julkaistaan osana kokoomajulkaisua Digitaaliset palvelut
hyvinvoinnin tukena

Hankonen Anu
Terveystenhoitaja YAMK
Sunnari Terhi
Terveystenhoitaja YAMK

Opinnäytetyöartikkeli

Digitaaliset terveystpalvelut ja terveyden edistäminen

2024

Digitaaliset terveyspalvelut ja terveyden edistäminen
Terveydenhoitaja YAMK

Tekijät	Anu Hankonen Terhi Sunnari	Vuosi 2024
Ohjaaja	Eija Jumisko	
Toimeksiantaja	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	
Työn nimi	Kouluterveydenhoitajien digiosaaminen ja odotukset digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä hyvinvointialueella	
Sivumäärä	28 + 8	

Digitaaliset terveyspalvelut ovat tulleet osaksi terveydenhuoltojärjestelmää täydentäen ja korvaten perinteisiä vastaanottokäyntejä. Tämä edellyttää uudenlaista osaamista terveydenhuollon henkilöstöltä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastuun siirtyminen hyvinvointialueille on lisännyt tarvetta kehittää uudenlaisia digitaalisia ratkaisuja sekä yhteistyötä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kouluterveydenhoitajien digiosaamista ja odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksellisessa osuudessa yhdistettiin laadullista ja määrällistä lähestymistapaa. Määrällisen aineiston keräämisessä käytettiin Jarvan (2024) kehittämää validoitua digiosaamisen mittaria. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselylomakkeella, joka sisälsi suljettuja ja avoimia kysymyksiä. Kysely lähetettiin esihenkilöiden kautta arviolta sadalle kouluterveydenhoitajalle, joista 39 vastasi kyselyyn. Arvioitu vastausprosentti on 39. Kyselylomakkeen suljettujen kysymyksien analysoinnissa hyödynnettiin Webropol-ohjelman raportointityökalua ja avoimissa kysymyksissä hyödynnettiin laadullista sisällönanalyysiä.

Tulosten perusteella kouluterveydenhoitajat arvioivat digiosaamisensa olevan hyvällä tasolla. Kouluterveydenhoitajien mukaan digiosaamisen haasteita ovat esihenkilöiltä saatavan tuen riittämättömyys sekä kollegoiden kielteinen suhtautuminen digitalisaatioon. Vastaajien mielestä on tärkeää, että digitaalisten palveluiden käyttöönotossa resurssit ovat riittävät sekä koulutusta ja perehdytystä on tarpeeksi. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä digitaalisia palveluja nähtiin mahdolliseksi hyödyntää esimerkiksi ajanvarauksissa, konsultaatioissa ja erilaisissa digitaalisissa hoitopoluissa. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää palveluiden kehittämisessä sekä hyvinvointialueen yhteisten digitaalisten ratkaisujen suunnittelussa.

Avainsanat digitaaliset palvelut, digiosaaminen, terveydenhoitaja, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido

Muita tietoja Artikkelijulkaistaan osana kokoomateosta Digitaaliset palvelut hyvinvoinnin tukena, jonka ovat toimittaneet Eija Jumisko, Milla Immonen ja Ulla Timlin.

Digital Health Services and Health Promotion
Master of Health Care

Authors	Anu Hankonen Terhi Sunnari	Year 2024
Supervisor	Eija Jumisko	
Commissioned by	Wellbeing services county of North Ostrobothnia	
Title	School nurses' digital skills and expectations of digital services in the Wellbeing services county	
Number of pages	28 + 8	

Digital health services have become part of the healthcare system worldwide, complementing and replacing traditional consultations. This may require a new set of skills from the healthcare staff. The transfer of responsibility for the provision of social and health services to Wellbeing services counties has increased the need to develop new types of digital solutions and cooperation between primary and specialist care in Finland. The purpose of this study was to investigate school nurses' digital skills and expectations of digital services in cooperation with the Wellbeing services county of North Ostrobothnia.

Both qualitative and quantitative research approaches were used in this thesis. The validated digital literacy measure developed by Jarva (2024) was used to collect quantitative data. The survey data was collected using an electronic Webropol questionnaire, which included closed and open questions. The questionnaire was sent to an estimated of 100 school nurses, of whom 39 responded. The response rate being 39%. The closed questions of the questionnaire were analysed by using the Webropol reporting tool whereas the open questions were analysed by using qualitative content analysis.

Based on the results, school nurses consider their digital skills to be at a good level. According to the nurses, challenges to digital literacy include factors such as insufficient support from the supervisory staff and a negative attitude towards digitalisation from the colleagues. The respondents felt it was important to have sufficient resources, training, and sufficient orientation to the implementation of digital services. In the cooperation between primary care and specialist care, digital services were seen as an opportunity to be used for example for making appointments, consultations, and various digital care pathways. The results of the thesis can potentially be used in the development of school health care services and in the planning of common digital solutions for the commissioning Wellbeing services county.

Keywords digital services, digital skills, health nurse, primary health care, specialist medical care

Special remarks The article is published as part of the edited volume Digital services in support of well-being, edited by Eija Jumisko, Milla Immonen and Ulla Timlin.

KOULUTERVEYDENHOITAJIEN DIGIOSAAMINEN JA ODOTUKSET DIGITAALISTEN PALVELUIDEN HYÖDYNTÄMISESTÄ HYVINVOINTIALUEELLA

Anu Hankonen ja Terhi Sunnari

JOHDANTO

Digitalisaatio ja digitaaliset terveyspalvelut ovat tulleet osaksi terveydenhuoltojärjestelmää täydentäen ja korvaten perinteisiä vastaanottokäyntejä. Covid-19-pandemia lisäsi tarvetta kehittää nopeasti uudenlaisia digitaalisia ratkaisuja (Valtioneuvosto 2023.) Maailman terveysjärjestö (jatkossa WHO) suosittelee edistämään digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa. WHO:n Euroopan alueen digitaalista terveyttä koskevassa strategiassa 2023-2030 korostetaan näyttöön perustuvien ratkaisujen kehittämistä, potilaslähtöisyyttä sekä terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen huomioimista. (WHO 2022.) Suomessa terveydenhuollon ammattilaisten digiosaaminen on yksi tärkeimpiä hallitusohjelman tavoitteita (STM 2023c). Digitaaliset palvelut tuovat kansalaisille lisää mahdollisuuksia edistää omaa terveyttään sekä hyödyntää sairauksien hoidossa erilaisia hoitoratkaisuja kuten esimerkiksi etävastaanottoja (Euroopan komissio 2023).

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alussa. Tämän rakenneuudistuksen tavoitteena oli muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden yhdenmukaistaminen ja saatavuuden parantaminen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen sekä ammattitaitoisen työvoiman riittävydestä huolehtiminen (Valtioneuvosto 2022; Sosiaali- ja terveysministeriö 2023a). Hyvinvointialueiden yhtenä tavoitteena on saada perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut toimimaan paremmin yhteen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023a).

Kouluterveydenhuolto on hyvinvointialueiden järjestämää lakisääteistä palvelua peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit ovat merkittävässä roolissa ongelmien varhaisessa havaitsemisessa ja tuen tarjoamisessa. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023.) Terveysneuvoja on perusterveydenhuollon asiantuntija, jonka työ on ennaltaehkäisevää ja terveyttä

edistävää. Terveydenhoitajan työhön sisältyy ohjausta ja neuvontaa niin kansanterveystyön kuin sähköisten palveluidenkin osalta. (Mäenpää, Hakulinen, Parisod & Uotila-Laine 2022.) Digitaalisten palveluiden käyttöönotto on tuonut muutoksia terveydenhuollon ammattilaisten työtehtäviin ja osaamistarpeisiin, mikä osaltaan lisää koulutustarpeita (Tuomikoski, Liljamo, Reponen & Kanste 2022; Saranto ym. 2020). Digitaaliset terveystalvet edellyttävät monipuolista osaamista terveydenhuollon ammattilaisilta etenkin, kun kaikkia terveydenhuollon toimintatapoja ei voida täysin digitalisoida. Terveydenhuollon ammattilaisilta vaaditaan taitoja yhdistää digitaalisia ratkaisuja perinteisiin hoitomenetelmiin. (Jarva ym. 2022.)

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on mukana kehittämässä kansallisia digitaalisia palveluita ja tavoitteena on myös yhtenäistää alueellisia palveluita digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen (Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023b). Digitaalisten palveluiden tarjonnassa on alueellisia eroja, ja palveluiden saatavuutta on tarpeen yhtenäistää sekä selkiyttää (Ruotanen ym. 2021). Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) kouluterveydenhoitajien digiosaamista sekä odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa hyvinvointialueelle tietoa, jota on mahdollista hyödyntää digitaalisten palveluiden kehittämisessä, siten että terveydenhuollon ammattilaisten osaaminen ja odotukset on otettu huomioon.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

1. Millaista osaamista kouluterveydenhoitajilla on digitaalisten palveluiden käyttöönottoon?
2. Millaisia odotuksia kouluterveydenhoitajilla on digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä hyvinvointialueella?

DIGITAALISET PALVELUT TERVEYDENHUOLLOSSA

Digitalisaatio ja digitaaliset terveystalvet

Valtionvarainministeriö määrittelee digitalisaation olevan toimintatapojen uudistamista, sisäisten prosessien digitalisointia ja palveluiden sähköistämistä.

Määritelmä toimii mm. Sosiaali- ja terveysministeriön digitalisaatiolinjausten lähtökohtana. (Valtioneuvosto 2016.) Digitaalisilla terveyspalveluilla tarkoitetaan tieto- ja viestintäteknikkaan perustuvia ratkaisuja, joita voidaan käyttää sairauksien ehkäisyssä, diagnosoinnissa ja hoidossa sekä terveydentilan ja siihen vaikuttavien elämäntapojen hallinnassa (Euroopan komissio 2023). Suomessa on hyvät sähköiset terveydenhuollon palvelut ja ihmiset käyttävät niitä yhä enemmän. Terveydenhuollon sähköiset palvelut tarjoavat erilaisia keinoja ja mahdollisuuksia vastata terveydenhuollon kustannusten nousuun sekä lisääntyneiden potilasmäärien hoitoon. (Arak & Wójcik 2017; Sharma, Fleicshut & Barchi 2017.) Digihoitopolkujen on todettu vaikuttaneen ammattilaisten ja potilaiden väliseen yhteistyöhön lisäämällä potilaiden osallisuutta sekä muuttamalla ammattilaisten ja potilaiden välistä vuorovaikutusta. Digihoitopolun käyttöönoton myötä ammattilaisten toimintaprosessit uudistuivat, työnjako ja työajan käyttö tehostuivat. (Tuomikoski, Liljamo, Reponen & Kanste 2022.) Digitaaliset terveyspalvelut sujuvoittavat ammattilaisten työtä sekä parantavat hoidon laatua (Seibert ym. 2020).

Valtioneuvoston teettämän ”Digitaalisten palveluiden vaikuttavuus sosiaali- ja terveydenhuollossa” -hankkeen tavoitteena oli luoda ajantasainen kuva digitaalisten palveluiden vaikutuksista Suomessa. Hankkeen loppuraportissa suositellaan kansallisen strategian luomista ohjaamaan digitaalisten palveluiden kehittämistä. Kehittämiseen on varattava riittävästi resursseja ja kustannusvaikuttavuuden arviointiin ja palveluiden saavutettavuuteen tulee kiinnittää huomiota. (Valtioneuvosto 2023.) Digitaalisten palveluiden kehittäminen ja ylläpito vaatii eri alojen ammattilaisten yhteistyötä sekä henkilökunnan kouluttamista ja sitoutumista työpaikoilla (Ahonen, Kinnunen, Kouri, Liljamo & Saranto 2016; De Leeuw, Woltjer & Kool 2020).

Kouluterveydenhoitajien digiosaaminen

Terveydenhoitajat tarvitsevat monipuolista osaamista. Osaaminen koostuu ammatillisesta erityisosaamisesta ja yleisistä työelämän vaatimuksista. Tietojen, taitojen ja kykyjen lisäksi motivaatiolla sekä henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on vaikutusta ammatilliseen osaamiseen. (Kyrölahti 2022.) Terveydenhuollon ammattilaisten digiosaamiseen sisältyvät tietotekniset perustaidot, potilastietojärjestelmien hallinta, digitaalinen viestintä, eettisyys sekä tietosuoja-

ja tietoturvataidot (Nazeha ym. 2020). Hoitajilla on hyvät valmiudet sähköisten potilastietojärjestelmien käyttöön, mutta perehdytys ja täydennyskoulutus on tärkeä huomioida uusien palveluiden käyttöönotossa (Saranto ym. 2020). Terveystieteiden ammattilaisten digiosaamisessa on myös huomioitava digitaalisissa palveluissa tarvittava uudenlainen vuorovaikutusosaaminen sekä eettiset näkökulmat hoidon toteuttamisessa (Jarva ym. 2022).

Terveystieteiden ammattilaisten mukaan digitaalisten palveluiden käyttö ja niiden integraatiot edellyttävät yhä enemmän osaamista, erityisesti perusterveydenhuollossa (Lehtoaro, Juujärvi & Sinervo 2019). Terveystieteiden ammattilaisina hoitajat ovat avainasemassa digitalisaation kehittämisessä, sillä työhön kuuluu erilaisten tietojärjestelmien käyttämistä sekä asiakkaiden ja heidän läheistensä ohjaamista digitaalisissa palveluissa. (Hyppönen ym. 2018.) Digitaalisten palveluiden onnistunutta käyttöönottoa voidaan edistää työyhteisön positiivisella ilmapiirillä sekä organisaation ja kollegoiden riittävällä tuella, lisäksi ammattilaisten omalla motivaatiolla on merkitystä (Konttila ym. 2018).

Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen hyvinvointialueella

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle kuuluu sosiaali- ja terveyspolitiikka, terveydenhuollon suunnittelu, lainsäädännön valmistelu ja toimeenpanon tuki sekä ohjaus ja strateginen kehittäminen. Julkisiin terveyspalveluihin kuuluu perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023b.) Erikoissairaanhoidossa digitaalisia palveluita on laajemmin käytössä kuin perusterveydenhuollossa. Palvelutarjonnassa on eroja eri sairaanhoitopiirien alueilla ja digitaalisten palveluiden saatavuuden yhtenäistäminen ja selkiyttäminen nähdään tarpeellisena. (Ruotanen ym. 2021.) Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhdessä kehittämisen potilasohjauksen on todettu tuottavan hyviä tuloksia potilaiden hoidossa, parantavan tiedon kulkua eri organisaatioiden välillä ja luovan yhteistyötä näiden välille (Lipponen 2014, 72).

Digitaaliset palvelut ovat herättäneet terveydenhuollon ammattilaisissa sekä positiivisia että negatiivisia tunteita. Positiivisena on koettu potilaisiin ja heidän hoitoonsa liittyvät asiat, kuten hoitoon sitoutuminen. (Laukka ym. 2020.) Perinteisten hoitomenetelmien ja digitaalisten palveluiden yhdistäminen on koettu positiivisena (Jarva ym. 2022). Negatiivisena on koettu digitaalisten

palveluiden toimimattomuus, riittämätön koulutus ja vähäiset resurssit (Laukka ym. 2020). Digitaalisten palveluiden vahvuutena on mahdollisuus käyttää palveluita ajasta ja paikasta riippumatta (Koivuluoma, Haverinen & Reponen, 2022). Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen yhtenä tavoitteena on kehittää ja käyttöönottaa uusia digitaalisia palveluita sekä yhtenäistää alueen digitaalista palvelutarjontaa (Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023a).

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toimeksiantajan kuvaus

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (Pohde) on yksi Suomen laajimmista hyvinvointialueista, johon kuuluu yhteensä 30 kuntaa. Alueen väestömäärä on yhteensä 416000. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelulupauksessa nostetaan tavoitteeksi olla edelläkävijänä uusien innovatiivisten teknologioiden ja toimintamallien kokeilemisessä sekä niiden hyödyntämisessä. Hyvinvointialueen yhtenä painopistealueena on luoda palvelujärjestelmä, joka on yhteensovitettu eri toimijoiden välillä. (Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023a.)

Tutkimusmenetelmät ja aineiston keruu

Tutkimuksessa yhdistettiin määrällistä eli kvantitatiivista ja laadullista eli kvalitatiivista lähestymistapaa. Määrälliset ja laadulliset tutkimusaineistot voivat täydentää toisiaan käytettäessä menetelmiä rinnakkain (Hirsjärvi ym. 2010, 136–137). Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteena on perustella tutkimusaineiston muuttujia numeroiden ja tilastollisten yhteyksien kautta (Vilkkä 2021, 94). Määrällistä lähestymistapaa käytettiin kouluterveydenhoitajien digiosaamisen selvittämisessä kyselylomakkeen suljetuilla, strukturoiduilla kysymyksillä. Laadullinen menetelmä soveltuu hyvin tutkimukseen, jossa tavoitteena on tutkia ihmisten kokemuksia ja näkemyksiä. Ominaista laadulliselle tutkimukselle on, ettei sen tehtävä ole löytää totuutta tutkittavasta aiheesta, vaan ihmisten kokemusten ja näkemysten pohjalta luoda jotain uutta. (Vilkkä 2021, 118–120.) Laadullista lähestymistapaa käytettiin selvittäessä avoimilla kysymyksillä kouluterveydenhoitajien odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä.

Digiosaamisen kartoittamisessa käytettiin Jarvan (2022) kehittämää digiosaamisen (DigiHealthCom) ja siihen vaikuttavien tekijöiden (DigiComInf) validoitua mittaria. DigiHealthCom-mittari koostuu viidestä tekijästä, joita ovat: ihmislähtöinen etäohjausosaaminen, digi osana työtä, ICT osaaminen, digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen ja arviointi sekä digitaalisten ratkaisujen eettinen osaaminen. DigiComInf-mittari koostuu kolmesta tekijästä, joita ovat: johtajien tuki, organisaation ja yksikön käytänteet digiosaamisen kehityksen tukena ja kollegoiden omaksuminen ja vaikutus. (Jarva 2022.) Kyselylomakkeelta jätettiin pois DigiHealthCom-mittarin ihmislähtöinen etäohjausosaaminen, koska alueen kouluterveydenhoitajat eivät käytä etäohjausta, eikä sen kartoittaminen ollut tutkimukselle tarpeellista. Päätös tehtiin yhteistyössä mittarin kehittäjän ja toimeksiantajan kanssa.

Aineistonkeruu toteutettiin sähköisellä Webropol-kyselylomakkeella, jossa oli suljettuja ja avoimia kysymyksiä (Liite 2). Kysymystyyppien yhdistämisen tavoitteena on lisätä tutkimuksen kattavuutta ja vähentää luotettavuusvirheitä (Vilka 2021, 70). Kyselylomakkeen huolellinen suunnittelu ja testaaminen ovat merkittävässä asemassa tutkimuksen onnistumisen kannalta. Kyselylomakkeen perusta rakentuu tutkimussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja tutkimuskysymysten pohjalta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 202–204; Vilka 2021, 105–108.) Sähköisen kyselyn etuna on helppous ja nopeus sekä se, että sillä voidaan kysyä laajalta kohderyhmältä paljon erilaisia asioita. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 4.) Tutkimuksessa käytettiin sähköistä kyselylomaketta, koska siten oli mahdollista tavoittaa helposti ja nopeasti laajalla alueella työskentelevät kouluterveydenhoitajat. Kyselylomake testattiin kolmella henkilöllä ja testauksesta saadun palautteen jälkeen kysely välitettiin sähköpostitse esihenkilöiden kautta noin sadalle kouluterveydenhoitajalle. Webropol-kyselylomake oli avoinna 22.4.–6.5.2024. Kyselystä lähetettiin esihenkilöiden kautta muistutusviesti ja kyselyn vastausaikaa jatkettiin 17.5.2024 saakka mahdollisimman korkean vastaajamäärän saavuttamiseksi. Kyselyyn vastasi 39 kouluterveydenhoitajaa, joten arvioitu vastausprosentti oli 39.

Aineiston analyysi

Kyselylomakkeen suljettujen kysymysten vastaukset analysoitiin tilastollisen analyysin keinoin hyödyntäen Webropol-ohjelmaa. Tilastollisessa analyysissä

käytettiin kuvailevia tunnuslukuja kuten prosentteja ja keskiarvoja. Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteena on perustella tutkimusaineiston muuttujia numeroiden ja tilastollisten yhteyksien kautta. Määrällinen aineisto ryhmitellään taulukkomuotoon tietojen käsittelyn helpottamiseksi. (Vilka 2021, 94–109.)

Kysymyslomakkeen avointen kysymysten vastaukset analysoitiin hyödyntämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistolähtöisessä eli induktiivisessa sisällönanalyysissä edetään aineiston ehdoilla (Kyngäs ym. 2011). Sisällönanalyysiin sisältyy kolme erilaista vaihetta: valmisteluvaihe, analyysivaihe ja raportointivaihe. Valmisteluvaiheeseen kuuluu aineiston litterointi eli auki kirjoittaminen sekä aineiston lukeminen. Analyysivaiheeseen kuuluu aineiston pelkistäminen ja tiivistäminen tekemällä ylä- ja alaluokkia. Raportointivaiheessa tulokset suositellaan raportoimaan niin, että ne vastaavat tutkimuskysymykseen. (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 219–220.) Sisällönanalyysin eri vaiheet nivoutuvat toisiinsa ja tulkintaa aineistosta tehdään koko toteutuksen ajan. (Vilka 2021, 6.) Tutkimuksen tulosten analyysi eteni aineistolähtöisesti. Aluksi vastaukset pelkistettiin. Pelkistämävaiheessa kiinnitettiin erityisesti huomiota, että vastaajien näkemykset säilyivät muuttumattomina ja tutkijat eivät tehneet omia tulkintoja vastauksista. Pelkistämävaiheen jälkeen vastaukset ryhmiteltiin saman sisältöisiin aiheisiin. Ryhmittelystä muodostettiin alaluokat. Alaluokat yhdistettiin yläluokiksi, jonka jälkeen muodostettiin pääluokka. Sisällönanalyysin etenemisen vaiheita on kuvattu liitteessä 3.

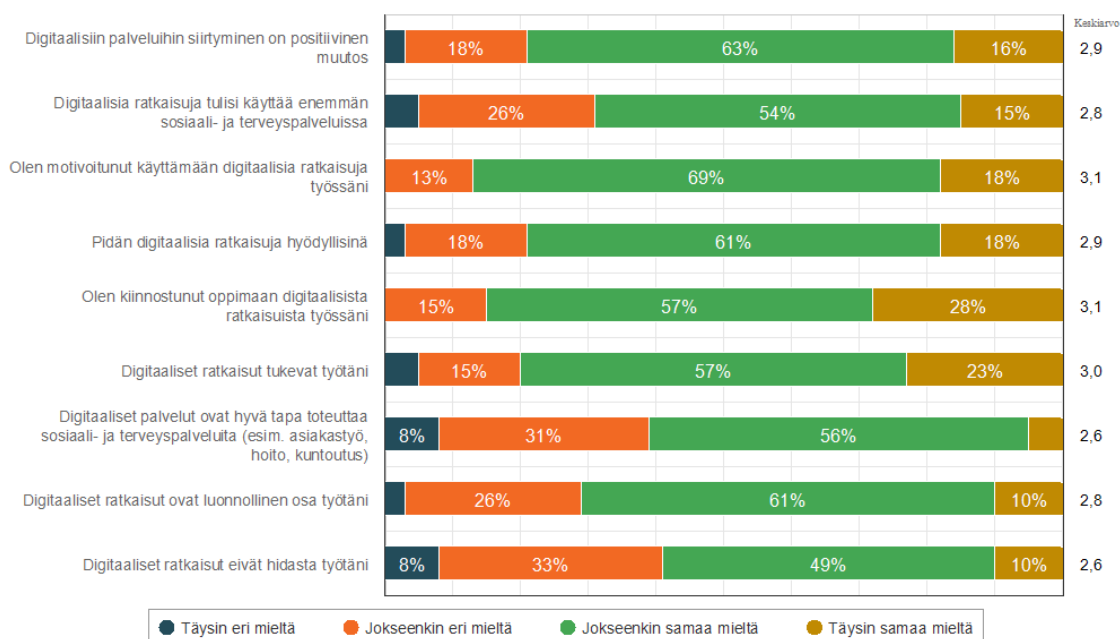
KESKEISET TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot

Kysely lähetettiin esihenkilöiden arvion mukaan noin sadalle Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhoitajalle. Vastaajia oli 39 eli arvioitu vastausprosentti oli 39. Vastaajien ikäjakauma oli 24–62 vuoden välillä ja työkokemusta vastaajilla oli sosiaali- ja terveysalalta keskimäärin 15 vuotta. Vastaajista hieman yli puolet (n=22) oli työskennellyt kouluterveydenhoitajana alle 10 vuotta ja vajaa puolet (n = 17) yli 10 vuotta.

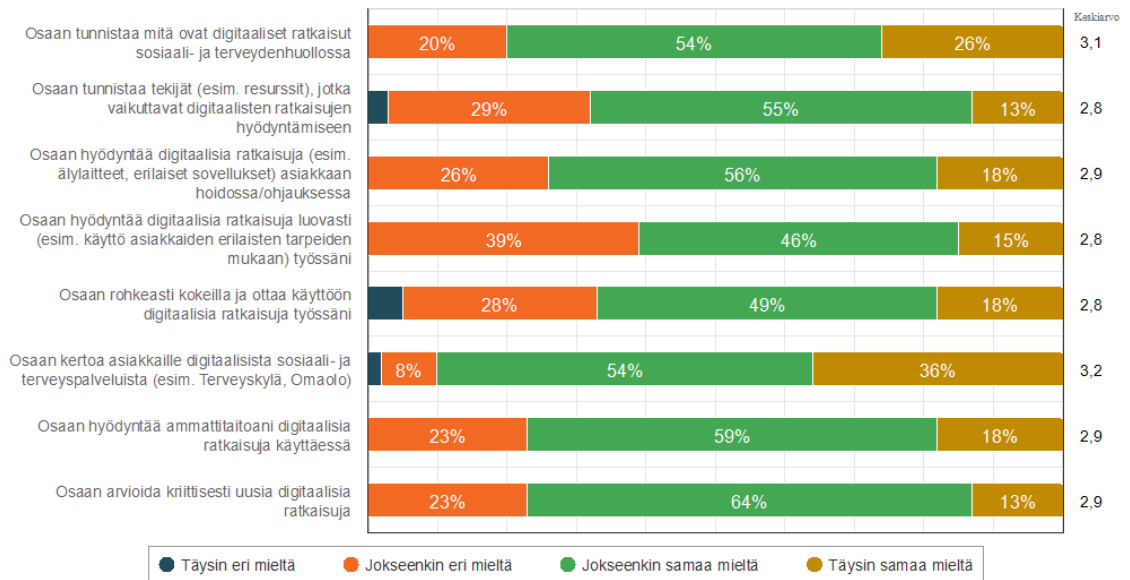
Kouluterveydenhoitajien digiosaaminen

Tutkimustulosten mukaan kouluterveydenhoitajat osaavat hyödyntää työssään erilaisia digitaalisia ratkaisuja (kuvio 1). Kouluterveydenhoitajista 79 % arvioi digitaalisiin palveluihin siirtymisen olevan positiivinen muutos. Digitaalisten palveluiden aiempaa laajempi hyödyntäminen sosiaali- ja terveystalvveluluissa nähtiin tärkeänä (69 %). Kouluterveydenhoitajat olivat motivoituneita käyttämään digitaalisia ratkaisuja työssään (87 %) sekä halukkaita oppimaan uutta digitaalisista ratkaisuista (85 %). Digitaalisten ratkaisujen arvioitiin kuitenkin jossain määrin hidastavan työtä (41 %).

Kuvio 1. Digi osana työtä

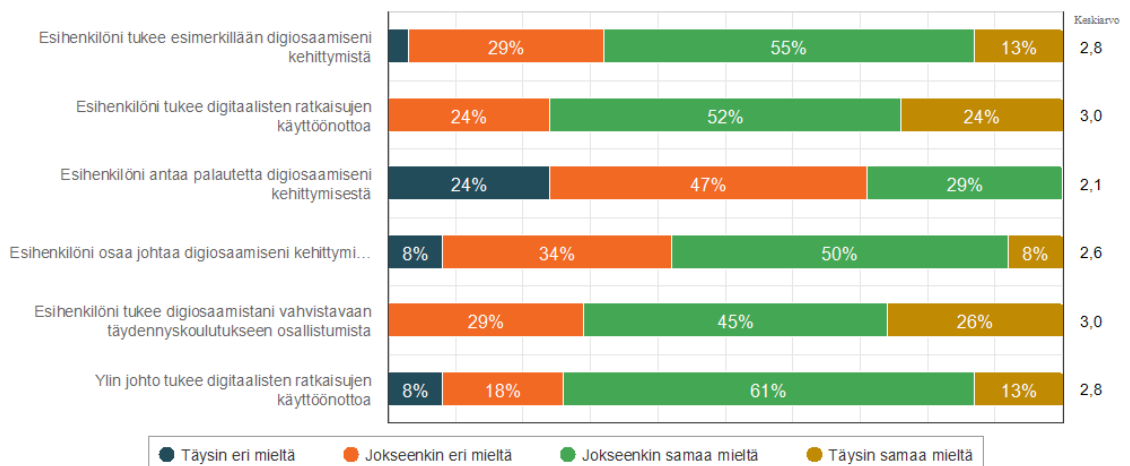
Kouluterveydenhoitajat arvioivat osaavansa käyttää tietokoneen yleisimpiä ohjelmia, potilastietojärjestelmiä sekä muita tietoteknisiä laitteita. Valtaosa (87 %) vastaajista totesi kykenevänsä ratkaisemaan työssään ilmeneviä yleisiä tietoteknisiä ongelmia, kuten kirjautumisongelmia. Vastaajat arvioivat osaavansa turvata asiakkaan yksityisyyden, käsitellä asiakastietoja tietoturvallisesti digitaalisia ratkaisuja käyttäessään sekä huomioida eettiset näkökulmat (92 %). Kouluterveydenhoitajat osaavat kertoa asiakkaille digitaalisista sosiaali- ja terveystalvveluista, hyödyntää näitä ratkaisuja asiakasohjauksessa sekä tunnistaa yleisimmät sosiaali- ja terveydenhuollossa käytössä olevat digitaaliset ratkaisut (kuvio 2).

Kuvio 2. Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen ja arviointi

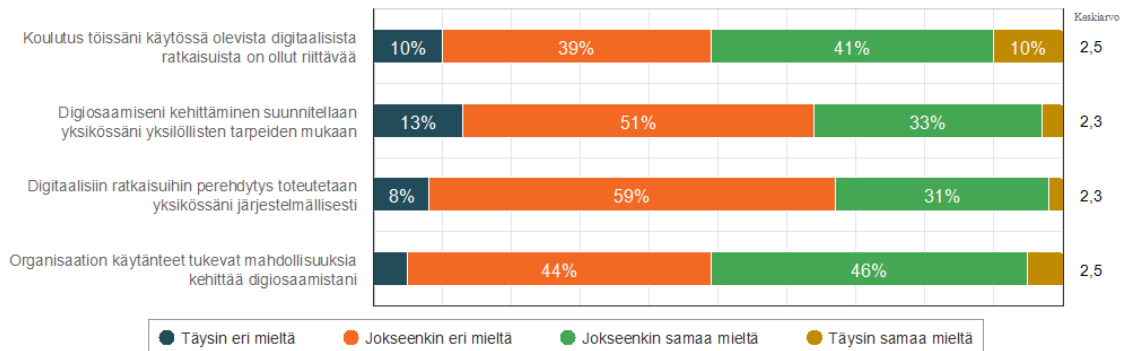
Digiosaamiseen vaikuttavat tekijät

Esihenkilöiden tuki digiosaamisen kehittämisessä koettiin riittämättömänä (kuvio 3). Kyselyyn vastanneista 71 % arvioi, ettei saa esihenkilöltä palautetta digiosaamisensa kehittämisestä. Vastaajista kolmasosa (32 %) arvioi, ettei esihenkilö tue omalla esimerkillään digiosaamisen kehittämistä eikä mahdollista osallistumista digiosaamista vahvistavaan täydennyskoulutukseen. Osa vastaajista (42 %) arvioi, ettei esihenkilö osaa johtaa digiosaamisen kehittämistä. Toisaalta esihenkilön (76 %) ja ylimmän johdon (74 %) arvioitiin tukevan digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa.

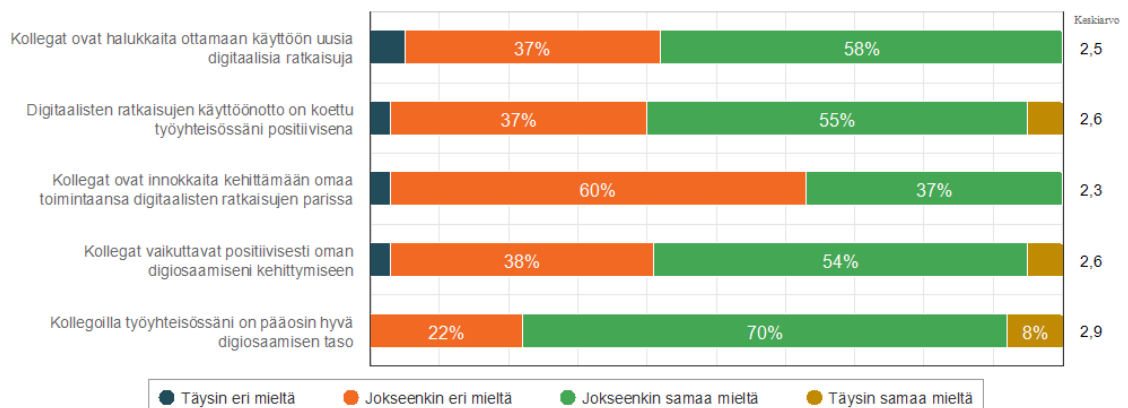
Kuvio 3. Johtajien tuki

Kouluterveydenhoitajien mukaan perehdytys digitaalisiin ratkaisuihin ei ole ollut yksikössä järjestelmällistä eikä koulutus työssä käytössä oleviin digitaalisiin ratkaisuihin ole ollut riittävää (kuvio 3). Digiosaamisen kehittämistä ei ole suunniteltu yksilöllisten tarpeiden mukaisesti (64 %) eikä organisaation käytänteiden koettu tukevan riittävästi digiosaamisen kehittymistä (49 %).

Kuvio 4. Organisaation ja yksikön käytänteet digiosaamisen kehityksen tukena

Kouluterveydenhoitajat (63 %) arvioivat, etteivät heidän kollegansa ole innokkaita kehittämään omaa toimintaansa digitaalisten ratkaisujen parissa (kuvio 4). Vastaajien mukaan kollegat eivät ole vaikuttaneet positiivisesti heidän digiosaamisensa kehittymiseen (41 %), eivätkä kollegat ole halukkaita ottamaan käyttöön uusia digitaalisia ratkaisuja (42 %). Toisaalta kollegoiden digiosaamisen arvioitiin olevan pääosin hyvällä tasolla (78 %).

Kuvio 5. Kollegoiden omaksuminen ja vaikutus

Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyössä

Kouluterveydenhoitajien mukaan digitaalisten palveluiden hyödyntäminen yhteistyön tukena oli vielä kohtalaisen vähäistä, mutta sen kehittäminen koettiin

tärkeänä. Vastaajista osa oli hyödyntänyt yhteistyössä Teams-sovellusta sekä yhteisiä digitaalisia palveluita kuten Kanta-arkistoa. Haasteena koettiin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon erilaiset potilastietojärjestelmät. Vastaajat toivoivat perusterveydenhuollossa käytössä olevan Omaolo-palvelun sisällön ja käytön laajentamista. Eri toimijoiden välisen yhteistyön sujuvoittamiseksi esitettiin sähköisten konsultaatioiden mahdollisuutta ja etäyhteyksin toteutettavia verkostoneuvotteluita. Yhteistyön kannalta nähtiin tärkeänä yhteneväisten palveluiden kehittäminen koko hyvinvointialueelle.

Yhteydenpito perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välille voisi muuttua helpommaksi esim. konsultaatiokanavan tai muun yhteydenpitomenetelmän avulla.

Tiedon kulku erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä, ettei esim. kasvukäyriä tarvitse tulostaa mukaan käynnille erikoissairaanhoidossa tai että erikoissairaanhoidon käynnit pystyisi näkemään kouluterveydenhuollon käynnillä ilman, että katsoo kannasta käyntitekstit.

Digitaalisten palveluiden kehittämisessä koettiin tärkeänä suunnitelmallisuus ja yksikön omien työntekijöiden mukaan ottaminen kehittämistyöhön. Kouluterveydenhoitajat toivat esiin toimivien teknisten välineiden ja tietojärjestelmien sekä riittävien resurssien sujuvoittavan uusien palveluiden käyttöönottoa. Käyttöönnotossa tulisi huomioida myös riittävä ja käyttäjälähtöinen koulutus. Koulutusmahdollisuuksista esitettiin sisäistä koulutusta, jossa oman yksikön osaava kollega opastaisi muita sekä työpajamuotoista koulutusta, joka voisi edistää yhteistä ideointia ja tukea ajattelutavan muutosta.

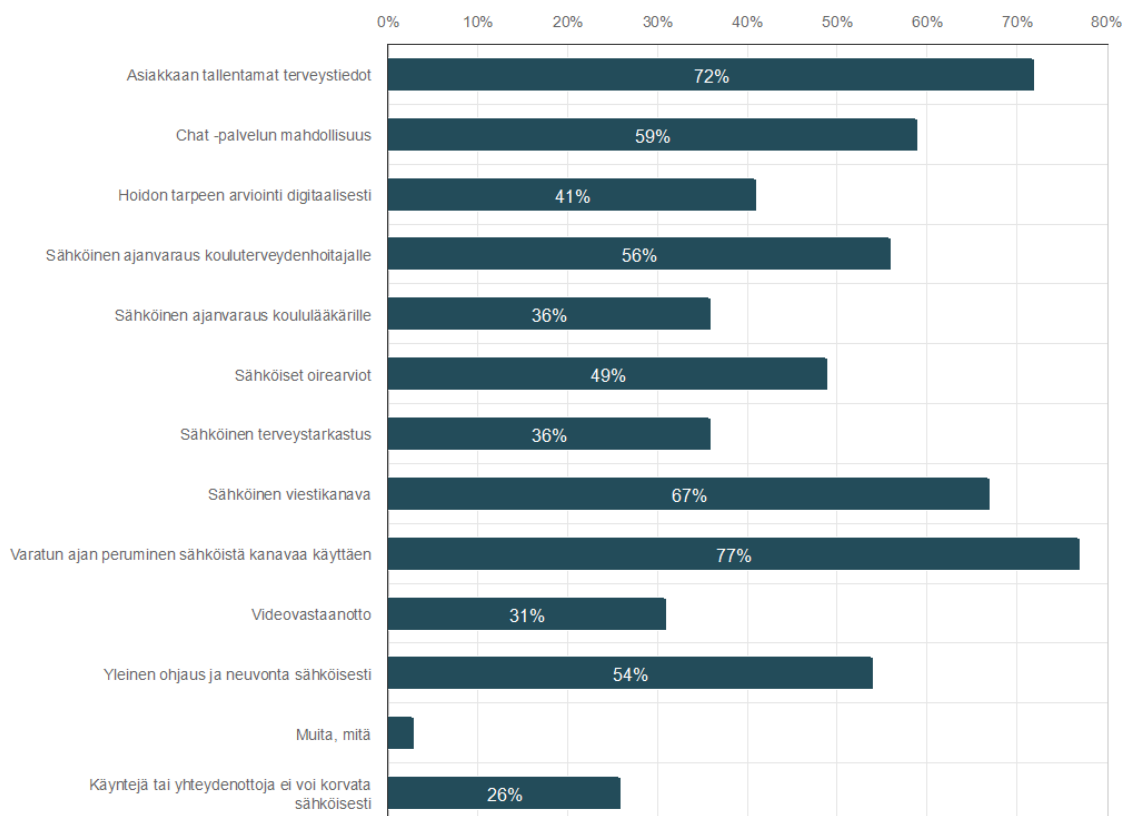
Kuuntelisin enemmän työntekijöitä, että minkälaisista palveluista voisi olla hyötyä. Tällä hetkellä ulkopuolelta sanelua, eikä niinkään kohtaan tarvetta ja hyötyä. Eli kuulisin, mitä toiveita on.

Työyhteisössä tarvittaisiin säännöllisesti opastusta eri palveluiden käytöstä käyttäjän näkökulmasta. Osalla työntekijöistä on varovaisuutta uutta järjestelmää kohtaan. Kun järjestelmä tulee tutummaksi, niitä hyödynnetään paremmin.

Kouluterveydenhoitajien mukaan uusia palveluita otetaan liian nopeasti käyttöön ja perehdytys niihin on usein riittämätöntä. Tekniset välineet eivät ole aina ajantasaisia eikä ICT-palveluista saa apua riittävän nopeasti ongelmatilanteissa. Vastaajat korostivat kasvokkain tapahtuvien palveluiden merkitystä digitaalisten palveluiden rinnalla.

Kehityksen lomassa unohtuu käytännön asiat, vaikka tietoa ja taitoa olisi niin esim. välineet eivät ole ajantasaisia näitä hoitamaan. ICT- palveluissa viive on liian suuri saada apua nopeasti. Lisäksi olisi hyvä huomioida se, että digipalveluiden ei tule korvata kaikkea - edelleen on asiakkaan päästävä halutessaan kasvotusten keskustelemaan.

Vastaajien mukaan digitaalisten palveluiden käyttöönotossa lapset ja nuoret ovat sopiva kohderyhmä, sillä he ovat tottuneet käyttämään älylaitteita. Digitaalisista hoitopoluista esimerkiksi lasten lihavuuden, elintapojen ja unenhoidon sekä mielenterveyden ja ADHD:n digihoitopolkujen kehittäminen koettiin tarpeellisena. Sähköinen ajanvaraus, chat-palvelu, sähköinen oirearvio ja terveystarkastus sekä mahdollisuus tallentaa terveystietoja sähköisesti olisivat tarpeellisia tulevaisuuden digitaalisia palveluita (kuvio 6).

Kuvio 6. Kouluterveydenhoitajien arvio eri digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä tulevaisuudessa

JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän tutkimuksen kohderyhmänä oli Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen peruskoulujen kouluterveydenhoitajat. Tarkoituksena oli kartoittaa

kouluterveydenhoitajien digiosaamista sekä odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä. Tuloksissa tunnistettiin kouluterveydenhoitajien digiosaamiseen vaikuttavia tekijöitä sekä odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen hyvinvointialueen yhteistyössä. Tuloksia voidaan hyödyntää digitaalisten palveluiden kehittämisessä sekä hyvinvointialueen yhteisten digitaalisten ratkaisujen suunnittelussa.

Kouluterveydenhoitajilla on monipuolista digiosaamista

Tässä tutkimuksessa kouluterveydenhoitajien digiosaaminen näyttöytyi vahvana. Aiemmassa tutkimuksessa terveydenhuollon ammattilaisten korkean digiosaamisen on todettu vaikuttavan myönteisesti heidän kokemuksiinsa käyttää digitaalisia ratkaisuja (Odendaal ym. 2020). Matalan digiosaamisen on todettu vaikuttavan negatiivisesti terveydenhuollon ammattilaisen haluun käyttää digitaalisia palveluja työssään. Tästä huolimatta ammattilaiset ovat olleet halukkaita oppimaan lisää digitaalista palveluista. (DeLeeuw, Woltjer & Kool 2020.) Kouluterveydenhoitajat arvioivat heillä olevan hyvät tietotekniset taidot sekä hyvin tietoa erilaisista digitaalisista palveluista. Tämä on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa todettiin perusterveydenhuollon ammattilaisilla olevan hyvät tieto- ja viestintätekniikkataidot (Reponen ym. 2021).

Viimeaikaisten tutkimusten mukaan digiosaamisen määritelmä on laaja-alainen ja sisältää muutakin kuin tietotekniset perustaidot (Jarva 2024; Koivisto 2023). Jarvan mukaan digiosaaminen sisältää ihmiskeskeisen etäneuvontaosaamisen, digitaaliset ratkaisut osana työtä, tieto- ja viestintätekniikan osaamisen, digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisen ja arvioinnin osaamisen sekä digitaalisiin ratkaisuihin liittyvän eettisen osaamisen (Jarva 2024). Kouluterveydenhoitajilla on motivaatiota hyödyntää digitaalisia palveluita omassa työssään sekä halua oppia niistä lisää. Myönteiset kokemukset vaikuttavat terveydenhuollon ammattilaisten motivaatioon kehittää omaa työtään ja hyödyntää työssä enemmän digitaalisia palveluita (Jarva 2024). Digitaalisten palveluiden käyttöönotossa on motivaatiolla ja myönteisellä asenteella vaikutusta käyttöönoton sujuvuuteen (Yli-Leppälä ym. 2023).

Tämän tutkimuksen mukaan kouluterveydenhoitajat osaavat huomioida eettisiä näkökulmia käyttäessään digitaalisia palveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollossa

eettiset arvot ovat läsnä kaikissa toiminnoissa, ja terveydenhuollon ammattilaisilla on vahva eettinen osaaminen. Digitaaliset palvelut ovat tuoneet mukanaan uusia eettisiä kysymyksiä. (Keskitalo ym. 2023.) Aiemman tutkimuksen mukaan terveydenhuollon ammattilaisilla on todettu olevan hyvät ja kattavat tietosuojataidot (Reponen ym. 2021). Tulevaisuudessa on otettava huomioon, että digitaalisten palveluiden käytön lisääntyminen haastaa terveydenhuollon henkilöstön tietoturva- ja tietosujoaosaamista. Tämän vuoksi terveydenhuollon ammattilaiset tarvitsevat säännöllistä koulutusta, konkreettisia näyttöön perustuvia suosituksia ja selkeitä toimintaohjeita (Blek & Solankallio-Vahteri 2023; Keskitalo ym. 2023; Kuha ym. 2023). Tietoturvan huomioiminen on olennainen osa potilasturvallisuuden varmistamista (Blek & Solankallio-Vahteri 2023).

Esihenkilöiden ja työyhteisön merkitys digiosaamisessa

Tässä tutkimuksessa kouluterveydenhoitajien digiosaamiseen vaikuttavista tekijöistä merkittävänä nousi esille esihenkilöiden riittämätön tuki, organisaation ja yksikön käytänteiden haasteet sekä kollegoiden kielteiset vaikutukset. Jarvan (2024) mukaan esihenkilö voi omalla toiminnallaan mahdollistaa digitaalisten palveluiden sujuvaa käyttöönottoa sekä edistää työntekijöiden digiosaamisen kehittymistä. Esihenkilöiden positiivisen tuen ja kannustavan johtajuuden on todettu vaikuttavan myönteisesti työntekijöiden digiosaamisen kehittymiseen (De Leeuw ym. 2020; Haines ym. 2023). Kouluterveydenhoitajat toivat esiin esihenkilöiden ja ylemmän johdon tukevan digitaalisten palveluiden käyttöönottoa. Toisaalta kouluterveydenhoitajat kokivat, etteivät heidän kollegansa suhtaudu yhtä myönteisesti digitaalisten palveluiden käyttöönottoon. Kollegoiden innokkuudella ja myönteisellä suhtautumisella on merkittävä vaikutus työyhteisöön sekä yksilöiden digiosaamisen kehittymiseen (Jarva 2024; Konttila ym. 2018). Sen sijaan jo muutamat kielteisesti digitalisaatioon suhtautuvat työntekijät voivat vaikuttaa vahvasti koko työyhteisön näkemykseen sekä osaltaan estää yksilöiden digiosaamisen kehittymistä (Jarva 2024).

Digitaalisten palveluiden käyttöönottoa voidaan sujuvoittaa riittävällä perehdytyksellä sekä täydennyskoulutuksella (Jarva 2024; Saranto ym. 2020). Kouluterveydenhoitajien mukaan perehdytys ja koulutus digitaalisiin palveluihin ei ole ollut riittävää eikä uusien palveluiden käyttöönottoon ole ollut riittävästi

resursseja. Liian vähäiset resurssit ovat yksi merkittävimmistä haasteista digitaalisten palveluiden käyttöönotossa (Kujala ym. 2018). Suomen kestävän kasvun ohjelma tukee uusien digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa (STM 2024d). Uusien digitaalisten palveluiden käyttöönottoon tarvittavien resurssien, riittävän perehdytyksen ja koulutuksen varmistamiseksi hyvinvointialueilla voidaan hyödyntää erilaisia hankerahoituksia.

Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen hyvinvointialueella

Kouluterveydenhoitajilla on odotuksia digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen osana perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä. Toimiva yhteistyö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä voi edistää hoidon jatkuvuutta ja potilastyytyväisyyttä sekä ammattilaisten verkostoitumista (Lemetti 2020). Yhteistyön sujuvuus lisää ammattilaisten työtyytyväisyyttä ja sitoutumista sekä organisaation tehokkuutta ja innovaatioita (Morley & Cashell 2017). Tässä tutkimuksessa yhteistyöhön yhdeksi ratkaisuksi esitettiin digitaalisia hoitopolkuja. Terveyskylä tarjoaa mahdollisuuden kehittää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteiskäyttöisiä digihoitopolkuja. Esimerkkinä yhteisestä digihoitopolusta on pitkäaikaissairaanhoidon palvelupolku, jossa osa hoidosta tapahtuu perusterveydenhuollossa ja osa erikoissairaanhoidossa. Tavoitteena yhteisellä digihoitopolulla on yhtenäistää ja automatisoida hoitoprosessia sekä vähentää seurantakäyntejä. (Terveyskylä 2023b.) Osalle kouluterveydenhoitajista digitaalinen hoitopolku oli vielä käsitteenä aika vieras ja lisätiedottamiselle koettiin olevan tarvetta.

Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus huomioitiin koko tutkimusprosessin ajan noudattaen tutkimuseettisen neuvottelukunnan 2023 ohjeistusta. Tutkimusetiikalla tarkoitetaan hyvän tieteellisen käytännön noudattamista koko tutkimusprosessin ajan (Vilkkä 2021, 41; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Tutkimus eteni suunnitelman mukaisesti ja tutkimuksen tarkoitus ja tavoite määriteltiin tarkasti huomioiden kohderyhmä. Tutkimusluvut hankittiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tutkimuslupaprotokollan mukaisesti. Kyselytutkimuksen saatekirjeessä kerrottiin tutkimuksen periaatteista (Liite 1). Kyselytutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtui anonymisti. Kyselytutkimuksessa ei kysytty tarkkoja henkilötietoja tai

kysymyksiä, joista vastaajan voisi tunnistaa. Kyselyn vastaukset olivat nähtävissä vain tutkijoilla. Tutkimuksen eettisyyttä arvioitaessa otettiin huomioon, että toinen tutkimuksen tekijöistä kuuluu kohderyhmään. Tutkija ei osallistunut kyselyyn vastaamiseen eikä hyvien tutkimuskäytänteiden mukaisesti millään tavalla pyrkinyt vaikuttamaan tutkimukseen osallistujiin.

Tieteellisen tutkimuksen tavoitteena on mahdollisimman luotettavan tiedon tuottaminen tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa kriteereinä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys ja siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2012, 127–129.) Tutkimusprosessi on kuvattu tässä artikkelissa, joten tutkimusasetelma on toistettavissa. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan lisätä esitestauksilla (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 189–205). Tutkimustulosten raportoinnissa käytettävät alkuperäiset lainaukset sekä sisällön analyysin vaiheita kuvaava taulukko lisäävät tutkimuksen luotettavuutta (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 224–225). Tutkimuksen luotettavuutta lisättiin esitestaamalla kyselylomake ennen kuin se lähetettiin tutkittaville. Tutkimustulosten raportointiin sisällytettiin vastaajien alkuperäisiä ilmaisuja. Molemmat tutkijat osallistuivat sisällön analysoinnin vaiheisiin. Analyysin vaiheita kuvaava taulukko on liitetiedostona. Luotettavuutta lisättiin tutkijoiden välisellä vuoropuhelulla sekä ohjaavan opettajan ohjauksella.

Jatkotutkimusaiheet ja kehittämisehdotukset

Digitaaliset palvelut ovat tulleet osaksi terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Tämän myötä terveydenhuollon ammattilaisten digiosaaminen ja siihen vaikuttavat tekijät sekä digitaalisten palveluiden hyödyntäminen ovat jatkossakin merkittäviä tutkimuskohteita. Digiosaamista laajemmin tutkimalla saadaan hyödyllistä tietoa palveluiden kehittämiseen. Digitaalisten palveluiden hyödyntämistä hyvinvointialueen yhteistyössä olisi tarpeen tutkia myös erikoissairaanhoidon näkökulmasta. Esihenkilöiltä edellytetään uudenlaista osaamista digitaalisten palveluiden käyttöönotossa ja toimintatapojen muutoksessa. Esihenkilöiden digiosaamisen sekä siihen vaikuttavien tekijöiden, kuten arvojen ja asenteiden, vaikutus voi näkyä työyksikön digimuutoksen sujuvuudessa. Jatkossa olisikin tarpeen tutkia, millaista tukea esihenkilöt kokevat tarvitsevansa digiosaamiseensa sekä digimuutoksen johtamiseen.

Terveydenhuollon ammattilaiset tulisi ottaa mukaan digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Kehittämisen eri vaiheisiin osallistuminen voi vahvistaa ammattilaisen halua käyttää digitaalisia palveluita sekä lisätä ymmärrystä digitaalisten palveluiden hyödyistä. Digitaalisten palveluiden käyttöönottoa voi sujuvoittaa työyksikköön nimetyt digimentorit, jotka omalta osaltaan tukevat työntekijöiden digiosaamisen kehittymistä. Digimentorit voivat tuoda avoimella ja innostuneella asenteellaan myönteisiä näkökulmia digitaalisten palveluiden käyttöönottoon.

Tämän opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä digitaalisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto terveydenhuollossa on lisääntynyt viime vuosina. Terveydenhuollossa on jo käytössä monia digitaalisia palveluita, kuten Omaolo, Kanta-palvelut ja Terveyskylän digihoitopolut. Hyvinvointialueilla eri toimijoiden välinen yhteistyö sekä yhteiset digitaaliset palvelut sujuvoittavat toimintaa. Parhaimmillaan digitalisaatio voi tuoda merkittäviä parannuksia perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliseen yhteistyöhön, mikä johtaa parempaan hoidon laatuun.

LÄHTEET

- Ahonen, O., Kinnunen, U.-M., Kouri, P., Liljamo, P., & Saranto, K. 2016. Sähköisten terveystalvelujen strategia hoitotyöhön – nyt on sen implementoinnin aika. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 8(4), 231–233. Viitattu 21.3.2023 <https://journal.fi/finjehew/article/view/60200>.
- Arak, P. & Wójcik, A. 2017. Transforming eHealth into a political and economic advantage: Polityka Insight. European Commission. Viitattu 4.4.2023 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/transforming-ehealth-political-and-economic-advantage>.
- Blek, T. & Solankallio-Vahteri, T. 2022. Information and cybersecurity competence of healthcare care personnel. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 14(4), 352–363. Viitattu 17.7.2024 <https://doi.org/10.23996/fjhw.115829>.
- De Leeuw, JA., Woltjer H. & Kool, RB. 2020. Identification of Factors Influencing the Adoption of Health Information Technology by Nurses Who Are Digitally Lagging: In-Depth Interview Study *J Med Internet Res* 2020; 22 (8). Viitattu 24.9.2023 <https://doi: 10.2196/1563>.
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 2022, 34 (4), 215–225.
- Euroopan komissio 2023. Sähköiset terveystalvelut: Terveys- ja hoitoalan digitaaliset ratkaisut. Viitattu 31.10.2023 https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/overview_fi.
- Haines, K.J., Sawyer, A., McKinnon, C., Donovan, A., Michael, C., Cimoli, C., Gregory, M., Berney, S. & Berlowitz, D.J. 2023. Barriers and enablers to telehealth use by physiotherapists during the COVID-19 pandemic. *Physiotherapy*, 118, 12–19. Viitattu 12.7.2024. <https://doi.org/10.1016%2Fj.physio.2022.09.003>.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Tammi.
- Hyppönen, H., Lääveri, T., Hahtela, N., Suutarla, A., Sillanpää, K., Kinnunen, U.-M., Ahonen, O., Rajalahti, E., Kaipio, J., Heponiemi, T., & Saranto, K. 2018. Smart systems for capable users? Nurses' experiences on patient information systems 2017. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare (FinJeHeW)* 10 (1), 30–59. Viitattu 13.4.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.65363>.
- Jarva, E. 2024. YAMK-opinnäytetyön kyselylomake (DigiHealthCom & DigiComInf). Yksityinen sähköpostiviesti 16.2.2024. Viestin saaja: Anu Hankonen & Terhi Sunnari.
- Jarva, E. 2024. Digital health competence of healthcare professionals in healthcare settings. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Viitattu 14.7.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202404152739>.

Jarva, E., Oikarinen, A., Andersson, J., Tomietto M., Kääriäinen M. & Mikkonen K. 2023. Healthcare professionals' digital health competence and its core factors; development and psychometric testing of two instruments. *International Journal of Medical Informatics*, Vol 171, March 2023, 104995. Viitattu 25.11.2023 <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2023.104995>.

Jarva, E., Oikarinen, A., Andersson, J., Tuomikoski, A.-M., Kääriäinen, M., Meriläinen, M., & Mikkonen, K. 2022. Healthcare professionals' perceptions of digital health competence: A qualitative descriptive study. *Nursing Open*, 9, 1379–1393. Viitattu 22.9.2023 <https://doi.org/10.1002/nop2.1184>.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. *Tutkimus hoitotieteessä*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Keskitalo, N., Viljamaa, S., Xiong, E., Jauhiainen, J., & Paalimäki-Paakki, K. 2023. Introducing technology to support older people living at home – a qualitative study of ethics from the perspective of care professionals. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 15(3), 322–337. Viitattu 17.7.2024 <https://doi.org/10.23996/fjhw.128070>.

Koivisto T. 2023. *Digitoimijuus terveydenhuollon ammattilaisen työssä*. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 15.7.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-3102-3>.

Koivuluoma, M., Haverinen, J., & Reponen, J. 2022. Digital health services as part of care processes. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 14(3), 284–298. Viitattu 22.9.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.111788>.

Konttila, J., Siira, H., Kyngäs, H., Lahtinen M., Elo S., Kääriäinen, M., Kaakinen, P., Oikarinen, A., Yamaka, M., Fukui, S., Momoe, U., Higami, Y., Higuchi, A. & Mikkonen, K. 2018. Healthcare professionals' competence in digitalisation: A systematic review. *J Clin Nurs*. 2019; 28: 745–761. Viitattu 25.9.2023 <https://doi.org/10.1111/jocn.14710>.

Kuha, S., Xiong, E., Hammarén, M., Ylisirniö, M., Haverinen, J., Suominen, J., Leikas, J., & Kanste, O. 2023. Privacy protection, data security and protection in technology utilization in home care services for the older people: A survey study of managers. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 15(3), 338–352. Viitattu 17.7.2024 <https://doi.org/10.23996/fjhw.127242>.

Kujala S., Hörhammer I., Ervast M., Kolanen H. & Rauhala M. 2018. Johtamisen hyvät käytännöt sähköisten omahoitopalveluiden käyttöönotossa. *FinJeHew*, 10(2-3), 221-235. Viitattu 17.7.2024. <https://doi.org/10.23996/fjhw.69140>.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita.

Kyngäs, H., Elo, S., Pölkki, T., Kääriäinen, M. & Kanste, O. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede*. Vol. 23. No 2, 138–148.

Kyrönlahti, E. 2022. Terveystenhoitajan ammatillisen osaamisen kehittäminen. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 12(1), 14–23. Viitattu 8.10.2023 <https://journal.fi/akakk/article/view/114581>.

Laukka, E., Huhtakangas, M., Heponiemi, T., Kujala, S., Kaihlanen, A.-M., Gluschkoff, K., & Kanste, O. 2020. Health Care Professionals' Experiences of Patient-Professional Communication Over Patient Portals: Systematic Review of Qualitative Studies *J Med Internet Res* 2020;22(12):e21623. Viitattu 22.9.2023 <https://doi.org/10.2196/21623>.

Lehtoaro, S., Juujärvi, S. & Sinervo, T. 2019. Sähköiset palvelut ja palvelujen integraatio haastavat osaamisen - Sote-ammattilaisten näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista. Tutkimuksesta tiiviisti 2019_003. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 16.4.2023 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-266-6>.

Lemetti, T. 2020. Nurse-to-nurse collaboration between hospital and primary health care on older people's nursing care – Model, instrument and results. Väitöskirja. Turun yliopisto. Viitattu 28.7.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8268-4>.

Lipponen, K. 2014. Potilasohjauksen toimintaedellytykset. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Viitattu 8.5.2023 <https://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526203720.pdf>.

Morley, L. & Cashell, A. 2017. Collaboration in Health Care. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences* 48(2), 207–216. <https://doi:10.1016/j.jmir.2017.02.071>.

Mäenpää, T., Hakulinen, T., Parisod, H. & Uotila-Laine, H. 2022. Terveystenhoitajan työn osaamisen haasteet ja tukeminen. Terveystenhoitajaliitto. Viitattu 3.4.2023 https://www.terveydenhoitajaliitto.fi/uutishuone/blogi/terveydenhoitajan_tyon_osaamisen_haasteet_ja_tukeminen.1569.blog.

Nazeha, N., Pavagadhi, D., Kyaw, B.M., Car, J., Jimenez, G. & Tudor C.L. 2020. A Digitally Competent Health Workforce: Scoping Review of Educational Frameworks *J Med Internet Res* 2020;22(11):e22706. Sivut 1–20. Viitattu 22.9.2023 <https://doi:10.2196/22706>.

Odendaal, W.A., Watkins, J.A., Leon, N., Goudge, J., Griffiths, F., Tomlinson, M. & Daniels, K. 2020. Health workers' perceptions and experiences of using mHealth technologies to deliver primary healthcare services: a qualitative evidence synthesis. *The Cochrane database of systematic reviews*, 3(3), CD011942. Viitattu 14.7.2024 <https://doi.org/10.1002/14651858.CD011942.pub2>.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023a. Alueen kunnat. Viitattu 3.4.2023 <https://pohde.fi/tietoa-meista/>.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023b. Tavoitetila ja palvelulupaus. Viitattu 9.4.2023 <https://pohde.fi/tietoa-meista/strategia/tavoitetila-ja-palvelulupaus/>.

Reponen, J., Keränen, N., Ruotanen, R., Tuovinen, T., Haverinen, J. & Kangas, M. 2021. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö terveydenhuollossa vuonna 2020. Tilanne ja kehityksen suunta. Raportti 11/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 13.7.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-771-5>.

Ruotanen, R., Kangas, M., Tuovinen, T., Keränen, N., Haverinen, J., & Reponen, J. 2021. Finnish e-health services intended for citizens – national and regional development. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 13(3), 283–301. Viitattu 24.4.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.109778>.

Saranto, K., Kinnunen, U.-M., Koponen, S., Kyytsönen, M., Hyppönen, H. & Vehko, T. 2020. Nurses' competences in information management as well as experiences in health and social care information system support for daily practice. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare* 12(3). Viitattu 20.5.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.95711>.

Seibert, K., Domhoff, D., Huter, K., Krick, T., Rothgang, H. & Wolf-Ostermann, K. 2020. Application of digital technologies in nursing practice: Results of a mixed methods study on nurses' experiences, needs and perspectives. *Zeitschrift für Evidenz, Fortbildung und Qualität im Gesundheitswesen*. Vol 158. 94–106. Viitattu 23.9.2023 <https://doi.org/10.1016/j.zefq.2020.10.010>.

Sharma, R., Fleischut, P. & Barchi, D. 2017. Telemedicine, and its transformation of emergency care: a case study of one of the largest US integrated healthcare delivery systems. *Int J Emerg Med*, 10(1):21. Viitattu 23.9.2023 <https://doi.org/10.1186/s12245-017-0146-7>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023a. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus). Viitattu 3.4.2023 <https://stm.fi/soteuudistus>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023b. Terveyspalvelut. Viitattu 10.4.2023 <https://stm.fi/terveyspalvelut>.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023c. Digitaalisuus sosiaali- ja terveydenhuollon kivijalaksi: Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan strategia 2023–2035. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:32. Viitattu 13.7.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9889-6>.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023d. Suomen kestävä kasvun ohjelma. Viitattu 25.8.2024 <https://stm.fi/kestavan-kasvun-ohjelma>.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023. Kouluterveydenhuolto. Viitattu 10.4.2023 <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto/kouluterveydenhuolto>.

Terveyskylä 2023a. E-terveyspalveluiden sanasto. Viitattu 3.4.2023 <https://www.terveyskyla.fi/terveyskyla%C3%A4n-palvelut/e-terveyspalveluiden-opas/e-terveyspalveluiden-sanasto#termid=174>.

Terveyskylä 2023b. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteiset digihoitopolut yhtenäistävät prosessia. Viitattu 3.4.2023
<https://www.terveyskyla.fi/terveyskyl%C3%A4-sotessa/ajankohtaista/perusterveydenhuollon-ja-erikoissairaanhoidon-yhteiset-digihoitopolut-yhtenaistavat-hoitoprosessia>.

Tuomikoski, K., Liljamo, P., Reponen, J. & Kanste, O. 2022. The effects of digital care pathways on the healthcare professionals' processes in specialized health care. Viitattu 4.4.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.112648>.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 25.9.2023 <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>.

Valtioneuvosto 2016. Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Verkkojulkaisu. Viitattu 4.4.2023
<https://verkkojulkaisut.valtioneuvosto.fi/stm/zine/2/article-41>.

Valtioneuvosto 2022. Mikä sote-uudistus? Viitattu 3.4.2023
<https://soteuudistus.fi/uudistus-lyhyesti->

Valtioneuvosto 2023. Digitaalisten palvelujen vaikuttavuus sosiaali- ja terveydenhuollossa. Viitattu 23.9.2023 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-059-2>.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

World Health Organization 2022. Regional digital health action plan for the WHO European Region 2023-2030. Regional Committee for Europe, 72nd session. EUR/RC72/5. Viitattu 23.7.2024
<https://iris.who.int/handle/10665/360950>.

Yli-Leppälä, A., Hammaren, M., Jarva, E. & Kanste, O. 2023. Digitaalisten terveyspalvelujen kehittäjien näkemyksiä omista osaamisvaatimuksista erikoissairaanhoidossa. Tutkiva Hoitotyö 21(1), 29-37. Viitattu 16.7.2024.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023052245756>.

LIITTEET

- Liite 1. Saatekirje kouluterveydenhoitajille
- Liite 2. Kyselylomake kouluterveydenhoitajille
- Liite 3. Odotukset digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä

Liite 1. Saatekirje kouluterveydenhoitajille

Hyvä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhoitaja

Kutsumme sinut mukaan osallistumaan tutkimukseen, jossa selvitetään kouluterveydenhoitajien digitaalista osaamista sekä odotuksia digitaalisten palveluiden käytöltä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa hyvinvointialueelle tietoa digitaalisten palveluiden kehittämiseen.

Opiskelemme Lapin Ammattikorkeakoulussa Digitaaliset terveyspalvelut ja terveydenedistäminen YAMK tutkinto-ohjelmassa. Tutkimus on osa opinnäytetyötämme.

Tutkimus toteutetaan Webropol -kyselynä, ja siihen vastaaminen vie noin 15 minuuttia. Kyselyn vastausaika on 15.1.-31.1.2024. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja vastaajaa ei voi tunnistaa vastauksista. Kaikki tutkimusaineisto hävitetään tulosten julkaisun jälkeen. Tutkimukseen on saatu lupa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta. Tutkimustulokset ovat luettavissa opinnäytetyönä valmistuvasta artikkelista, joka julkaistaan osana Lapin Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden artikkelikokoelmaa.

Kyselyyn pääset vastaamaan alla olevasta linkistä.

Kiitokset yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,

Anu Hankonen anu.hankonen@edu.lapinamk.fi

Terhi Sunnari terhi.sunnari@edu.lapinamk.fi

Terveydenhoitaja YAMK -opiskelijat

Liite 2 1(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

Kouluterveydenhoitajien digitaalinen osaaminen ja odotukset digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä

1. Ikäsi

vuotta

2. Työkokemuksesi sosiaali- ja terveysalalta yhteensä

vuotta

3. Työkokemuksesi kouluterveydenhuollosta yhteensä

vuotta

DIGIOSAAMINEN - DigiHealthCom

4. Digi osana työtä

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Digitaalisiin palveluihin siirtyminen on positiivinen muutos	☐	☐	☐	☐
Digitaalisia ratkaisuja tulisi käyttää enemmän sosiaali- ja terveyspalveluissa	☐	☐	☐	☐
Olen motivoitunut käyttämään digitaalisia ratkaisuja työssäni	☐	☐	☐	☐
Pidän digitaalisia ratkaisuja hyödyllisinä	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut oppimaan digitaalisista ratkaisuista työssäni	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset ratkaisut tukevat työtäni	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset palvelut ovat hyvä tapa toteuttaa sosiaali- ja terveyspalveluita (esim. asiakastyö, hoito, kuntoutus)	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset ratkaisut ovat luonnollinen osa työtäni	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset ratkaisut eivät hidasta työtäni	☐	☐	☐	☐

Liite 2 2(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

5. ICT osaaminen

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Osaan käyttää työssäni tietokoneen yleisimpiä ohjelmia ja palveluita (esim. sähköposti, intranet)	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää työssäni tietotekniikkaan perustuvia laitteita (esim. tietokone)	☐	☐	☐	☐
Osaan pyytää tietoteknistä tukea tarvittaessa (esim. ICT tuelta)	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää työssäni käytössä olevaa potilas-/asiakastietojärjestelmää	☐	☐	☐	☐
Osaan ratkaista työssäni yleisimpiä tietoteknisiä haasteita (esim. kirjautumisongelmat, näytön asetukset tai tulostimeen yhdistäminen)	☐	☐	☐	☐

6. Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen ja arviointi

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Osaan tunnistaa mitä ovat digitaaliset ratkaisut sosiaali- ja terveydenhuollossa	☐	☐	☐	☐
Osaan tunnistaa tekijät (esim. resurssit), jotka vaikuttavat digitaalisten ratkaisujen hyödyntämiseen	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää digitaalisia ratkaisuja (esim. älylaitteet, erilaiset sovellukset) asiakkaan hoidossa/ohjauksessa	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää digitaalisia ratkaisuja luovasti (esim. käyttö asiakkaiden erilaisten tarpeiden mukaan) työssäni	☐	☐	☐	☐
Osaan rohkeasti kokeilla ja ottaa käyttöön digitaalisia ratkaisuja työssäni	☐	☐	☐	☐
Osaan kertoa asiakkaille digitaalisista sosiaali- ja terveyspalveluista (esim. Terveyskylä, Omaolo)	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää ammattitaitoani digitaalisia ratkaisuja käyttäessä	☐	☐	☐	☐
Osaan arvioida kriittisesti uusia digitaalisia ratkaisuja	☐	☐	☐	☐

Liite 2 3(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

7. Digitaalisten ratkaisujen eettinen osaaminen

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Osaan turvata asiakkaan yksityisyyden digitaalisia ratkaisuja käytettäessä	☐	☐	☐	☐
Osaan turvata asiakastietojen tietoturvallisen käsittelyn	☐	☐	☐	☐
Osaan huomioida asiakkaan itsensä määräämisoikeuden digitaalisia ratkaisuja käytettäessä	☐	☐	☐	☐
Osaan tunnistaa digitaalisiin ratkaisuihin liittyvät eettiset näkökulmat (esim. valinnan vapaus, yksityisyys, oikeudenmukaisuus)	☐	☐	☐	☐

8. Haluatko sanoa muuta digiosaamiseesi liittyen?

DIGIOSAAMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT -DigiComInf

9. Johtajien tuki

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Esihenkilöni tukee esimerkillään digiosaamiseni kehittymistä	☐	☐	☐	☐
Esihenkilöni tukee digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa	☐	☐	☐	☐
Esihenkilöni antaa palautetta digiosaamiseni kehittymisestä	☐	☐	☐	☐
Esihenkilöni osaa johtaa digiosaamiseni kehittymistä (esim. osaamisen kehittämisen ennakointi, tiedottaminen, selkeä ohjeistus, uudistumisen ja osallisuuden tukeminen)	☐	☐	☐	☐
Esihenkilöni tukee digiosaamistani vahvistavaan täydennyskoulutukseen osallistumista	☐	☐	☐	☐
Ylin johto tukee digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa	☐	☐	☐	☐

Liite 2 4(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

10. Organisaation ja yksikön käytänteet digiosaamisen kehityksen tukena

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Koulutus töissäni käytössä olevista digitaalisista ratkaisuista on ollut riittävää	☐	☐	☐	☐
Digiosaamiseni kehittäminen suunnitellaan yksikössäni yksilöllisten tarpeiden mukaan	☐	☐	☐	☐
Digitaalisiin ratkaisuihin perehdytys toteutetaan yksikössäni järjestelmällisesti	☐	☐	☐	☐
Organisaation käytänteet tukevat mahdollisuuksia kehittää digiosaamistani	☐	☐	☐	☐

11. Kollegoiden omaksuminen ja vaikutus

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Kollegat ovat halukkaita ottamaan käyttöön uusia digitaalisia ratkaisuja	☐	☐	☐	☐
Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto on koettu työyhteisössäni positiivisena	☐	☐	☐	☐
Kollegat ovat innokkaita kehittämään omaa toimintaansa digitaalisten ratkaisujen parissa	☐	☐	☐	☐
Kollegat vaikuttavat positiivisesti oman digiosaamiseni kehittymiseen	☐	☐	☐	☐
Kollegoilla työyhteisössäni on pääosin hyvä digiosaamisen taso	☐	☐	☐	☐

Odotukset digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä

12. Oletko hyödyntänyt digitaalisia palveluita perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä? Jos kyllä, niin miten? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

Liite 2 5(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

13. Miten digitaalisia palveluita voisi tulevaisuudessa hyödyntää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä yhteistyössä? Esimerkiksi yhteiset digitaaliset hoitopolut tai sähköinen konsultaatio -kanava, miten muuten?

14. Mitä digitaalisia palveluita koet hyödylliseksi tulevaisuudessa? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Asiakkaan tallentamat terveystiedot
- Chat -palvelun mahdollisuus
- Hoidon tarpeen arviointi digitaalisesti
- Sähköinen ajanvaraus kouluterveydenhoitajalle
- Sähköinen ajanvaraus koululääkärille
- Sähköiset oirearviot
- Sähköinen terveystarkastus
- Sähköinen viestikanava
- Varatun ajan peruminen sähköistä kanavaa käyttäen
- Videovastaanotto
- Yleinen ohjaus ja neuvonta sähköisesti
- Muita, mitä
- Käyntejä tai yhteydenottoja ei voi korvata sähköisesti

15. Mitä toiminnallisuuksia perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisellä lapsille/nuorille suunnatulla digitaalisella hoitopolulla voisi olla kouluterveydenhuollon näkökulmasta? Esimerkkejä toiminnallisuuksista edellisessä kysymyksessä.

Liite 2 6(6). Kyselylomake kouluterveydenhoitajille

16. Miten kehittäisit digitaalisten palveluiden hyödyntämistä työyksikössäsi? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

17. Miten kehittäisit digitaalisten palveluiden hyödyntämistä koko hyvinvointialueella? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

Liite 3. Odotukset digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä

Alaluokka	Yläluokka	Päälouokka
Sähköinen konsultaatio	Yhteistyö eri toimijoiden välillä digitalisaatiota hyödyntäen	Terveystenhuollon digitalisaatio
Moniammatilliset etäneuvottelut		
Verkostoneuvottelut perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä		
Sähköinen ajanvaraus	Digitaaliset hoitopolut	
Sähköiset oirearviot		
Chat -palvelu		
Yhteneväiset potilastietojärjestelmät	Tietojärjestelmien yhteensopivuus	